

en Forbedring i Landarbejdernes Kaar, var dette nemlig, som foranført, mere ad indirekte end ad direkte Vej. Nu har man imidlertid ment direkte at burde tage Sigte paa Landarbejderne ved at søge at staffe dem Jord paa gunstige Vilkaar, og det er da, som ogsaa af Mindretallet erlendt, let forklarligt, at man kommer til at stille større Krav til det offentliges Medvirkning end den Gang. Hvad Forholdene i Udlandet angaar, kunne efter Flertallets Anskuelse de Resultater, man der har naaet, ikke godtgøre, at de trufne Foranstaltninger efter vore Forhold vilde være tilstrækkelige og føre til Maalet.

Ogsaa i Henseende til det andet foran omtalte Spørgsmaal om Størrelsen af den Kapital, der maa kræves af Landarbejderen selv og om den deraf følgende Størrelse af Statens Laan i Husmandslodderne, har Flertallet strakt sig videre end Mindretallet, idet der efter Planen af Landarbejderen selv kun fordres et Tilskud af $\frac{1}{10}$ ($\frac{2}{20}$) af Burderingssummen for Husmandsstedet med Tilbehør, medens Mindretallet, som anført, har foreslaaet Tilskuddet fastsat til det dobbelte, nemlig $\frac{1}{5}$ af Værdien.

Grunden til Flertallets Stilling paa dette Punkt er den samme, som ovenfor er anført for at yde direkte Statshjælp, nemlig at man frygter for ved at stille Fordringerne til Landarbejderne selv for højt, at udelukke netop de ubemidlede men i øvrigt kvalificerede Landarbejdere, som det er særlig ønskeligt at staffe Jord; jaaledes som Landarbejdernes Forhold nu ere, antager Flertallet, at kun yderst faa vilde kunne præstere en Kapital af den af Mindretallet foreslaaede Størrelse. Hvorvel det maa indrømmes, at Landarbejderens Økonomi og Sparommelighed og derigennem hans Evne til at overtage en Husmandslodder ofte vil være dokumenteret gennem den Kapital, han kan præstere, maa det dog ikke oversees, at hans Midler ikke behøve at være sammenparede af ham selv, hvad ikke altid kan kontrolleres, men kunne skrives sig fra Arv, Gave eller lignende, og Flertallet mener i det hele, at de Amtskommissioner, i hvis Haand Fordelingen efter Planen er lagt, nok ville vide at udvælge de Landarbejdere, som ere mest egnede til at komme i Betragtning, selv om disse ikke netop ere i Besiddelse af størst Kapital.

Flertallet nærer ej heller overvejende Betænkelse ved, at Statens Laan i Ejendommen herefter kommer til at udgøre $\frac{4}{10}$ af Burderingssummen i Stedet for $\frac{3}{10}$ af denne som foreslaaet af Mindretallet; idet man i det hele herom skal henvisse til, hvad der nedenfor bemærkes til Planens §§ 12 og 15, skal man paa dette Sted kun fremhæve, at de gennem Husmandskreditforeningerne indvundne Erfaringer vise, at Husmandsbrugene gennemgaaende have været upaavirkede eller i alt Fald paavirkede i langt mindre Grad end andre Ejendomme af det almindelige Præisfald paa Jord i de senere Aar; imidlertid er det jo ikke udelukket, at Værdien af de Husmandslodder, der oprettes efter Planen, kan blive formindsket med $\frac{1}{10}$ eller derover, men Flertallet mener, at Statens Risiko ved at have givet Laan af den foreslaaede Størrelse selv i dette Tilfælde ikke vil være overvættet stor, dels fordi Statslaanet rykker op, efterhaanden som dettes første Del og Hoveddelen af Kreditforeningens Laan afdrages, dels paa Grund af den forholdsvis betryggede Stilling, man mener at have sikret Ejerne af Husmandslodderne gennem Bestemmelsen om den delvise Rente og Udbragsfrihed.

Flertallet nægter imidlertid ikke, at der gennem de ovennævnte Bestemmelser i Planen stilles betydelige Krav til Statskassen, og man har derfor anset det for fornødent at supplere Planen med en Bestemmelse, hvori der fastsættes en Grænse for, hvor store Beløb der af Statskassen kan anvendes til Tilvejebringelsen af Husmandslodderne. At anvise, hvorfra de fornødne Midler til Dækning af Statskassens Udgifter skulle komme, har man anset for at ligge uden for Kommissionens Opgave.

Begrænsningen indeholdes i Planens § 16, hvori man har fastsat det Beløb, der af Staten kan udlaanes efter Planen, til ikke ud over 1,700,000 Kroner aarlig i 5 Aar.

Flertallet finder dog Anledning til at fremhæve, at lige saa lidt som man ved denne Begrænsning tilføjer at udtrykke, at Spørgsmaalet „Jord til Landarbejdere“ vil være endelig løst ved Tilvejebringelsen af det Antal Husmandsbrug, som man vil kunne naa at faa oprettet ved Hjælp af denne Bevilling — ca. 5,500 eller gennemsnitlig 5 i hver Kommune — lige saa lidt er det Flertallets Ønske, at Afgangen for Landarbejdere til paa gunstige Vilkaar at erhverve Jord skulde ophøre med Udløbet af den for Planen fastsatte Gyldighedsfrist af 5 Aar.

At man har begrænset det Tidsrum, i hvilket Husmandslodder kunne tilvejebringes efter Planens Regler, som anført, er for det første begrundet i, at der naturligvis maa sættes en Grænse for det Offer, der skal bringes fra Statens Side. Men dertil kommer,